

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Kulturmiljöenheten
Niklas Ytterberg
Antikvarie
010-224 54 03

MEDDELANDE
2019-04-24

Diarienummer
431-3441-2019

Sida
1(1)

Saltviks semesteranläggning AB
att. Dick Ulvhammar
dickulvhammar@hotmail.com

Angående arkeologisk utredning inom fastigheten Långåker 1:6 i Tanums kommun

Länsstyrelsen beslutade den 4 mars 2019 om arkeologisk utredning inom planområde för utbyggd semesteranläggning, benämnd Stugor Saltviks camping. Av bifogad redovisning framgår att Picea Kulturarv har utfört utredningen i april månad 2019.

Vid utredningen framkom två tomtningar (husgrunder), som tolkas som spår efter ett äldre fiskeläge. Lämningarna finns redovisade på bilagt kartmaterial, båda ligger inom eller i anslutning till det södra utredningsområdet.

Länsstyrelsen bedömer att lämningarna ska betraktas som fornlämningar. För dessa fornlämningar gäller kulturmiljölagens bestämmelser. Den planerade exploateringsytan kan därför innebära ingrepp i fornlämning och kräver således Länsstyrelsens tillstånd enligt kulturmiljölagen 2 kap 12 §. Det ska poängteras att fornlämningarna inte har avgränsats, och att det till fornlämningarna hör ett skyddsområde i form av ett fornlämningsområde, 2 kap. 2 § KML. Detta område har samma lagskydd som fornlämningen.

Ni bör därför ta kontakt med Länsstyrelsen för att klarlägga förutsättningarna för att bevara fornlämningarna i lämplig miljö, alternativt klarlägga villkoren för ett eventuellt ingrepp i de av kulturmiljölagen skyddade delar av området.

Inom området har även påträffats kulturlämningar i form av färdvägar (hågnader/fågator). Hänsyn till dessa bör tas i det fortsatta planarbetet.

Niklas Ytterberg

Bilaga

Redovisning av utförd arkeologisk undersökning upprättad av Picea Kulturarv och inkommen till Länsstyrelsen den 23 april 2019.

Digital kopia till
Bohusläns museum
Tanums kommun

Preliminär redovisning av utförd arkeologisk undersökning

Administrativa uppgifter

Undersökarens projekt: 1904 AU Saltviks camping, del av fastigheten Långåker 1:6, Tanums kommun

Länsstyrelsens dnr: 431-3441-2019

Uppdragsnr Fornreg: 201900162

Fastighet: del av Långåker 1:6

Socken: Tanum

Kommun: Tanum

Landskap: Bohuslän

Län: Västra Götaland

Fornlämningsnr: -

Undersökningens art och omfattning

Typ av undersökning: Arkeologisk utredning

Fältarbetets utförande: 3-4 april 2019

Kontakt

Projektansvarig: Benjamin Grahn Danielson, 073 182 19 59, benjamin.grahn@piceakulturarv.se

Fältansvarig: Samma som projektansvarig

Övrig personal: Gülbin Kulbay, Daniel Gunnarsson

Beställare: Saltviks semesteranläggning AB

Sammanfattning av undersökningsresultatet

På uppdrag av Saltviks semesteranläggning AB och Länsstyrelsen Västra Götaland genomförde Picea kulturarv en arkeologisk utredning inom del av fastigheten Långåker 1:6, Tanums kommun. Utredningen ska ta fram underlag avseende fornlämningar inför prövning av kommande detaljplan. Utredningsområdet består av två delar, en nordlig del i form av hälleberg samt en enbuskbeväxt sydvästsluttande backe, och sydlig del bestående av ett strandnära klapperstensfält med intilliggande hållmark/skog.

Första dagen inventerades utredningsområdet avseende ovan mark synliga lämningar. Enstaka provgropar grävdes för hand samt pekades ytor ut intressanta/möjliga för maskinschaktning. Dag två grävdes sökschakt med grävmaskin för att söka efter under mark dolda lämningar. Sammanlagt 16 schakt grävdes dag två. Marken var mycket stenig och bestod generellt av en moränbacke, med klapper, grus och stora stenar, ställvis block. Detta stämmer väl överens med laga skifteskarta som benämner den norra delen av utredningsområdet som "stenbacke" och den södra

delen av utredningsområdet som mer eller mindre värdelös ("obrukbar"). Schakt 1 förlades till den nordöstra hörnet av utredningsområdet. Strax utanför utredningsområdet finns här ett klapperstensfält, och klapperstenen framträdde även i schakt 1, direkt under förnan. Schaktet breddades för att öppna upp större yta för att se eventuella konstruktioner men stenen var naturligt avsatt.

Schakten 2-11 placerades på en plåtå ovanför sluttningen. På grund av den steniga marken förlades schakten till ytor där det gick att gräva. I samtliga schakt upptäcktes ett mörkt lager och/eller fläckvis med kol och sot, under ett tunt lager av sand. Lagret tolkades som rester efter en brand, eventuellt betesbränning eller skogsbrand, och det tunna sandlagret var erosionslager eller flygsand. Schakt 12 förlades i slänten nedanför plåtån. I det schaktet påträffades inte något sotlager.

Nedanför den branta sluttningen grävdes schakten 13-16 grävdes. Här var marken mer stenig än ovan sluttningen.

Lagerföljden bestod generellt av 0-4 cm grässvål och föra, 2-4 cm mår, 5-6 cm sandig jord därunder stenig grus/morän, ställvis sorterad i finare/grövre fraktioner såsom grus eller klappersten. Marken var generellt mycket stenig och i majoriteten av schakten förekom större stenar à 0,5-1 meter, vilket försvårade schaktningen avsevärt. Inga fynd eller anläggningar påträffades under schaktningen eller i provgroparna.

Under inventeringen hittades två rektangulära husgrunder samt två upptrampade stigar kantade av enkla stenmurar. Husgrunderna och en av stigarna påträffades inom det södra utredningsområdet medan en av stigarna hittades i det norra. Husgrunderna är troligen rester efter äldre fiskebebyggelse/strandsittarbebyggelse. Intill det södra utredningsområdet finns en fornlämning, L1967:4000. Lämningen är beskriven som "fiskeläge" och inom fornlämningsavgränsningen finns stenkonstruktioner och rester efter husgrunder. Fornlämningen är bebyggd med tre hus, varav två är nyuppförda. De nyregistrerade husgrunderna har troligen en koppling till de tidigare registrerade lämningarna, vilka är beskrivna av Johan Pettersson i "Skärgårdsbebyggelse i Bohuslän under norska tiden" (2001). Husgrunden 1904:2, vilken är belägen i den sydöstra kanten av utredningsområdet består av en rektangulär stenkonstruktion, 5x4 m (O-V), uppbyggd av ett lager med 0,5-1,0 m stora stenar, med stenröjd centralplan. Ytan är övervuxen av enbuskar och sly vilket medförde att det var svårt att avgränsa lämningen mot V.

Husgrunden 1904:3 är belägen intill en klippa som utgör den östra väggen. Husgrunden består av en rektangulär stenkonstruktion 9x4 m (NV-SO), uppbyggd av ett lager sten med tydliga syllstenar, ca 0,7-1,5 m stora, indelad i två "rum". I nordväst är en yta 4x3,5 m (NO-SV) med ett ev. spismursröse, ca 0,8x0,6 m, 0,2 m h, i SO-hörnet. I sydost är en yta 5x3,5 m (NV-SO). Lämningen var beväxt med mossa, kaprifol och törne vilket delvis rensades bort. Intill den nordvästra kanten observerades en rund-oval plattformliknande konstruktion, delvis övertorvad. Lämningens plan överensstämmer med äldre ryggåstugor med framkammare. Husgrunderna bedömdes enligt lämningstyplistan som tomtningar med den antikvariska bedömningen att de ska utgöra fornlämningar.

De två stigarna (1904:1 och 1904:4) består av upptrampade fördjupningar som leder från

hällmark/platå ner mot stranden. De kantas av låga stenkonstruktioner/murar i ett till två lager. Stigarna är relativt smala men påminner om enkla fägator. Tolkningen är att de utgör en del av hägnadssystem mellan olika betesmarker på utmarken. I området finns ett stort antal stigar som bl.a. går att se via ortofoto. Eftersom utmarken skiftades på 1800-talet och hägnadsförordningen från 1850-talet ändrade hägnadsplikten, är det troligt att de kan ha tillkommit efter 1850. Stigarna bedömdes som "färdväg", egenskapsvärde "fägata" och bedömdes som övrig kulturhistorisk lämning.

Förslag till fortsatta åtgärder

Picea kulturarv anser att inga ytterligare antikvariska åtgärder krävs så länge de två tomtningarna inte påverkas av bebyggelse/exploatering. De två stigarna bör kunna röjas på sly och implementeras i den kommande planen/utvecklingen av campingområdet.

Benjamin Grahn Danielson, för Picea kulturarv
2019-04-23

— Stigar/färdväg

■ Schakt

■ Husgrunder

□ Utredningsområde

0 25 50 75 100 m

Kulturmiljöregistret yta

1:1500

■ Fornlämning

1904 AU Saltviks camping, del av Långåker 1:6, preliminär redovisning

